

451

ZÁKON

ze dne 4. října 1991,

kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky

Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky se usneslo na tomto zákoně:

§ 1

(1) Tento zákon stanoví některé další předpoklady pro výkon funkcí obsazovaných volbou, jmenováním nebo ustanovováním

- a) v orgánech státní správy České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky,
 - b) v Československé armádě,
 - c) ve Federální bezpečnostní informační službě, Federálním policejním sboru, Sboru hradní policie,
 - d) v Kanceláři prezidenta České a Slovenské Federativní Republiky, Kanceláři Federálního shromáždění, Kanceláři České národní rady, Kanceláři Slovenské národní rady, Úřadu vlády České a Slovenské Federativní Republiky, Úřadu vlády České republiky, Úřadu vlády Slovenské republiky, Kanceláři Ústavního soudu České a Slovenské Federativní Republiky, Kanceláři Ústavního soudu České republiky, Kanceláři Ústavního soudu Slovenské republiky, Kanceláři Nejvyššího soudu České a Slovenské Federativní Republiky, Kanceláři Nejvyššího soudu České republiky, Kanceláři Nejvyššího soudu Slovenské republiky, v prezidiu Československé akademie věd a v předsednictvu Slovenské akademie věd,
 - e) v Československém rozhlasu, Českém rozhlasu, Slovenském rozhlasu, Československé televizi, České televizi, Slovenské televizi, Československé tiskové kanceláři, Československé tiskové kanceláři České republiky a Československé tiskové kanceláři Slovenské republiky,
 - f) ve státních podnicích, státních organizacích, akciových společnostech, kde většinovým akcionářem je stát, v podnicích zahraničního obchodu, ve státní organizaci Československé státní dráhy, státních fondech, ve státních peněžních ústavech a Státní bance československé,
- pokud se dále nestanoví jinak.

(2) Funkcemi podle § 1 odst. 1 písm. b) se rozumí v Československé armádě a na federálním ministerstvu obrany funkce s plánovanou hodností plukovník a generál a funkce vojenských přidělců.

(3) Funkcemi podle § 1 odst. 1 písm. f) se rozumí funkce vedoucího organizace a vedoucích pracovníků v jeho přímé řídicí působnosti. Na vysokých školách se těmito funkcemi rozumějí rovněž funkce volených akademických funkcionářů a funkce schvalované akademickým senátem.

(4) Tento zákon stanoví též některé další předpoklady pro výkon funkce soudce, přisedícího, prokurátora, vyšetřovatele prokuratury, státního notáře, státního arbitra a pro osoby vykonávající činnost justičního čekatele, právního čekatele prokuratury, notářského čekatele a arbitrážního čekatele.

(5) Tento zákon stanoví též podmínky spolehlivosti pro možnost provozování některých koncesovaných živností.¹⁾

§ 2

(1) Předpokladem pro výkon funkce uvedené v § 1 je, že občan v období od 25. 2. 1948 do 17. 11. 1989 nebyl

- a) příslušníkem Sboru národní bezpečnosti zařazeným ve složce Státní bezpečnosti,
- b) evidován v materiálech Státní bezpečnosti jako rezident, agent, držitel propůjčeného bytu, držitel konspiračního bytu, informátor nebo ideový spolupracovník Státní bezpečnosti,
- c) vědomým spolupracovníkem Státní bezpečnosti,
- d) tajemníkem orgánu Komunistické strany Československa nebo Komunistické strany Slovenska od stupně okresního nebo jemu na roveň postaveného výboru výše, členem předsednictva těchto výborů, členem ústředního výboru Komunistické strany Československa nebo ústředního výboru Komunistické strany Slovenska, členem Byra pro řízení stranické práce v českých zemích nebo členem Výboru pro řízení stranické práce v českých

¹⁾ § 27 odst. 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), a příloha č. 3 tohoto zákona.

- zemích, s výjimkou těch, kteří tyto funkce zastávali pouze v období od 1. 1. 1968 do 1. 5. 1969,
- e) pracovníkem aparátu orgánů uvedených pod písmenem d) na úseku politického řízení Sboru národní bezpečnosti,
- f) příslušníkem Lidových milicí,
- g) členem akčního výboru Národní fronty po 25. 2. 1948, prověřkových komisí po 25. 2. 1948 nebo prověřkových a normalizačních komisí po 21. 8. 1968,
- h) studentem na Vysoké škole Felixe Edmundoviče Dzeržinského při Radě ministrů Svazu sovětských socialistických republik pro příslušníky Státní bezpečnosti, Vysoké škole ministerstva vnitra Svazu sovětských socialistických republik pro příslušníky Veřejné bezpečnosti, Vyšší politické školy ministerstva vnitra Svazu sovětských socialistických republik nebo vědeckým aspirantem anebo účastníkem kursů delších než 3 měsíce na těchto školách.

(2) Vědomou spoluprací se Státní bezpečností se podle odstavce 1 písm. c) pro účely tohoto zákona rozumí, že občan byl evidován v materiálech Státní bezpečnosti jako důvěrník, kandidát tajné spolupráce nebo tajný spolupracovník důvěrného styku a věděl, že se stýká s příslušníkem Sboru národní bezpečnosti a podává mu zprávy formou utajeného styku nebo plnil jím uložené úkoly.

(3) V odůvodněných případech může ministr obrany České a Slovenské Federativní Republiky prominout podmínku podle odstavce 1 písm. a), pokud by její uplatnění narušilo důležitý bezpečnostní zájem státu a není tím ohrožen účel tohoto zákona.

§ 3

(1) Předpokladem pro výkon funkcí podle § 1 ve federálním ministerstvu vnitra, Federální bezpečnostní informační službě, ve Federálním policejním sboru a Sboru hradní policie je, že občan v období od 25. 2. 1948 do 17. 11. 1989 nebyl

- a) příslušníkem Sboru národní bezpečnosti zařazeným ve složce Státní bezpečnosti na úseku s kontrarozvědným zaměřením,
- b) zařazen na funkci náčelníka odboru a vyšší ve složce Státní bezpečnosti,
- c) studentem na Vysoké škole Felixe Edmundoviče Dzeržinského při Radě ministrů Svazu sovětských socialistických republik pro příslušníky Státní bezpečnosti, Vysoké škole ministerstva vnitra Svazu sovětských socialistických republik pro příslušníky Veřejné bezpečnosti, Vyšší politické školy ministerstva vnitra Svazu sovětských socialistických republik nebo vědeckým aspirantem anebo účastníkem kursů delších než 3 měsíce na těchto školách,

- d) ve Sboru národní bezpečnosti ve funkci tajemníka hlavního výboru Komunistické strany Československa nebo hlavního výboru Komunistické strany Slovenska, členem hlavního výboru Komunistické strany Československa nebo hlavního výboru Komunistické strany Slovenska, členem celouťvarového výboru Komunistické strany Československa anebo celouťvarového výboru Komunistické strany Slovenska nebo příslušníkem Sboru národní bezpečnosti zařazeným ve Správě pro politickovýchovnou, vzdělávací, kulturní a propagační činnost federálního ministerstva vnitra,
- e) osobou uvedenou v § 2 odst. 1 písm. b) až g).

(2) V odůvodněných případech může ministr vnitra České a Slovenské Federativní Republiky, ředitel Federální bezpečnostní informační služby a ředitel Federálního policejního sboru prominout podmínku podle odstavce 1 písm. a), pokud by její uplatnění narušilo důležitý bezpečnostní zájem státu a není tím ohrožen účel tohoto zákona.

§ 4

(1) Skutečnosti uvedené v § 2 odst. 1 písm. a) a b) dokládá občan osvědčením vydaným federálním ministerstvem vnitra.

(2) Skutečnosti uvedené v § 2 odst. 1 písm. c) dokládá občan osvědčením vydaným federálním ministerstvem vnitra, popřípadě nálezem komise podle § 11.

(3) Skutečnosti uvedené v § 2 odst. 1 písm. d) až h) dokládá občan čestným prohlášením.

(4) Občan je povinen před nástupem do funkce uvedené v § 1 předložit prohlášení, že nebyl a není spolupracovníkem žádné zahraniční zpravodajské nebo výzvědné služby.

§ 5

Občan, který má vykonávat funkci v orgánu nebo organizaci uvedených v § 1, předkládá osvědčení, čestné prohlášení, popřípadě nález vedoucímu tohoto orgánu nebo organizace. O vydání osvědčení žádá federální ministerstvo vnitra občan, pokud dále není uvedeno jinak.

§ 6

(1) Namísto občana, který má vykonávat funkci uvedenou v § 1, nebo občana, který takovou funkci ke dni účinnosti tohoto zákona vykonává, žádá federální ministerstvo vnitra o vydávání osvědčení,

- a) jde-li o občana, který je do funkce volen, ten orgán, jemuž tato volba přísluší,
- b) jde-li o občana, který je do funkce jmenován, ten orgán, jemuž jmenování občana do této funkce přísluší,

c) jde-li o občana, který je do funkce ustanoven, ten orgán, jemuž toto ustanovování přísluší.

Vedoucí orgánu nebo organizace zároveň tohoto občana upozorní, že je mu povinen předložit osvědčení do 30 dnů po jeho doručení.

(2) Žádost o vydání osvědčení namísto občana, který ke dni účinnosti tohoto zákona vykonává funkci uvedenou v § 1, musí být zaslána federálnímu ministerstvu vnitřní záležitosti nejpozději do 30 dnů ode dne účinnosti tohoto zákona.

(3) Federální ministerstvo vnitřní záležitosti pošle osvědčení občanu, jehož se týká, nejpozději do 60 dnů ode dne doručení žádosti a současně o zaslání tohoto osvědčení vyrozumí toho, kdo o vydání osvědčení požádal.

(4) Jestliže občan, který ke dni účinnosti tohoto zákona vykonává funkci uvedenou v § 1, nepředloží osvědčení vedoucímu orgánu nebo organizace do 30 dnů po jeho obdržení, požádá vedoucí orgán nebo organizace do sedmi dnů federální ministerstvo vnitřní záležitosti o zaslání opisu osvědčení.

§ 7

Prezident České a Slovenské Federativní Republiky, předsednictvo Federálního shromáždění, předsednictvo České národní rady, předsednictvo Slovenské národní rady, vláda České a Slovenské Federativní Republiky, vláda České republiky a vláda Slovenské republiky, generální prokurátor České a Slovenské Federativní Republiky, generální prokurátor České republiky a generální prokurátor Slovenské republiky požádají federální ministerstvo vnitřní záležitosti o vydání osvědčení o osobách v souvislosti s výkonem funkcí zakládaných jmenováním, u kterých jim toto právo přísluší podle zvláštních předpisů. Federální ministerstvo vnitřní záležitosti je povinno této žádosti neprodleně vyhovět.

§ 8

(1) Každý občan starší 18 let má právo si požádat federální ministerstvo vnitřní záležitosti o vydání osvědčení podle § 2 odst. 1 písm. a), b) a c), popřípadě i nálezu podle § 13.

(2) Žádost o vydání osvědčení musí být opatřena kolkovou známkou v hodnotě 200 Kčs a úředně ověřeným podpisem žadatele.

§ 9

(1) Osvědčení vydává federální ministerstvo vnitřní záležitosti a doručuje je občanovi do vlastních rukou; to neplatí, vydává-li osvědčení podle § 7.

(2) Jsou-li podklady pro vydání osvědčení v držení jiného státního orgánu, je tento orgán povinen na žádost federálního ministerstva vnitřní záležitosti poskytnout do

sedmi dnů tomuto ministerstvu veškeré podklady a další informace potřebné pro vydání osvědčení.

§ 10

Osvědčení, nález a údaje v nich uvedené nejsou pro účely tohoto zákona a pro účely soudního řízení utajovanými skutečnostmi.

§ 11

(1) Pro ověření skutečností uvedených v § 2 odst. 1 písm. c) až h) se zřizuje při federálním ministerstvu vnitřní záležitosti nezávislá komise (dále jen „komise“). Komise se skládá z předsedy, místopředsedy a dalších členů.

(2) Předsedu, místopředsedu a jednoho člena komise jmenuje a odvolává předsednictvo Federálního shromáždění z občanů, kteří jsou bezúhonní a nejsou poslanci Federálního shromáždění. Je-li předsedou komise občan České republiky, je místopředsedou komise občan Slovenské republiky a naopak.

(3) Dva členy komise jmenuje a odvolává ministr vnitřní záležitosti České a Slovenské Federativní Republiky z řad pracovníků federálního ministerstva vnitřní záležitosti a současně určí, který z těchto pracovníků bude zastávat funkci tajemníka komise; jednoho člena komise jmenuje a odvolává ředitel Federální bezpečnostní informační služby; jednoho člena komise jmenuje a odvolává ministr obrany České a Slovenské Federativní Republiky; po třech členech komise jmenuje a odvolává předsednictvo České národní rady a předsednictvo Slovenské národní rady z řad občanů, kteří jsou bezúhonní a nejsou poslanci České národní rady nebo Slovenské národní rady; jednoho člena komise jmenuje a odvolává ministr vnitřní záležitosti České republiky, jednoho člena komise jmenuje a odvolává ministr vnitřní záležitosti Slovenské republiky, a to z řad pracovníků těchto ministerstev. Členové komise jmenovaní ministry a ředitelem Federální bezpečnostní informační služby musejí mít dokončené vysokoškolské právnické vzdělání; pro účely tohoto zákona se za ně nepovažuje vzdělání získané na Vysoké škole Sboru národní bezpečnosti.

(4) Členství v komisi je nezastupitelné. Výkon funkce v komisi je jiným úkonem v obecném zájmu, za který přísluší pracovní volno s náhradou mzdy.

(5) Činnost komise zabezpečuje federální ministerstvo vnitřní záležitosti.

§ 12

(1) Komise je způsobilá jednat, je-li přítomen předseda nebo místopředseda komise a nejméně sedm dalších členů komise. Jednání komise je neveřejné.

(2) Občanu, jehož se řízení týká, musí být před zahájením jednání komise umožněno, aby se mohl se-

c) jde-li o občana, který je do funkce ustanoven, ten orgán, jemuž toto ustanovování přísluší.

Vedoucí orgánu nebo organizace zároveň tohoto občana upozorní, že je mu povinen předložit osvědčení do 30 dnů po jeho doručení.

(2) Žádost o vydání osvědčení namísto občana, který ke dni účinnosti tohoto zákona vykonává funkci uvedenou v § 1, musí být zaslána federálnímu ministerstvu vnitra nejpozději do 30 dnů ode dne účinnosti tohoto zákona.

(3) Federální ministerstvo vnitra zašle osvědčení občanu, jehož se týká, nejpozději do 60 dnů ode dne doručení žádosti a současně o zaslání tohoto osvědčení vyrozumí toho, kdo o vydání osvědčení požádal.

(4) Jestliže občan, který ke dni účinnosti tohoto zákona vykonává funkci uvedenou v § 1, nepředloží osvědčení vedoucímu orgánu nebo organizace do 30 dnů po jeho obdržení, požádá vedoucí orgánu nebo organizace do sedmi dnů federální ministerstvo vnitra o zaslání opisu osvědčení.

§ 7

Prezident České a Slovenské Federativní Republiky, předsednictvo Federálního shromáždění, předsednictvo České národní rady, předsednictvo Slovenské národní rady, vláda České a Slovenské Federativní Republiky, vláda České republiky a vláda Slovenské republiky, generální prokurátor České a Slovenské Federativní Republiky, generální prokurátor České republiky a generální prokurátor Slovenské republiky požádají federální ministerstvo vnitra o vydání osvědčení o osobách v souvislosti s výkonem funkcí zakládaných jmenováním, u kterých jim toto právo přísluší podle zvláštních předpisů. Federální ministerstvo vnitra je povinno této žádosti neprodleně vyhovět.

§ 8

(1) Každý občan starší 18 let má právo si požádat federální ministerstvo vnitra o vydání osvědčení podle § 2 odst. 1 písm. a), b) a c), popřípadě i nálezů podle § 13.

(2) Žádost o vydání osvědčení musí být opatřena kolkovou známkou v hodnotě 200 Kčs a úředně ověřeným podpisem žadatele.

§ 9

(1) Osvědčení vydává federální ministerstvo vnitra a doručuje je občanovi do vlastních rukou; to neplatí, vydává-li osvědčení podle § 7.

(2) Jsou-li podklady pro vydání osvědčení v držení jiného státního orgánu, je tento orgán povinen na žádost federálního ministerstva vnitra poskytnout do

sedmi dnů tomuto ministerstvu veškeré podklady a další informace potřebné pro vydání osvědčení.

§ 10

Osvědčení, nález a údaje v nich uvedené nejsou pro účely tohoto zákona a pro účely soudního řízení utajovanými skutečnostmi.

§ 11

(1) Pro ověření skutečností uvedených v § 2 odst. 1 písm. c) až h) se zřizuje při federálním ministerstvu vnitra nezávislá komise (dále jen „komise“). Komise se skládá z předsedy, místopředsedy a dalších členů.

(2) Předsedu, místopředsedu a jednoho člena komise jmenuje a odvolává předsednictvo Federálního shromáždění z občanů, kteří jsou bezúhonní a nejsou poslanci Federálního shromáždění. Je-li předsedou komise občan České republiky, je místopředsedou komise občan Slovenské republiky a naopak.

(3) Dva členy komise jmenuje a odvolává ministr vnitra České a Slovenské Federativní Republiky z řad pracovníků federálního ministerstva vnitra a současně určí, který z těchto pracovníků bude zastávat funkci tajemníka komise; jednoho člena komise jmenuje a odvolává ředitel Federální bezpečnostní informační služby; jednoho člena komise jmenuje a odvolává ministr obrany České a Slovenské Federativní Republiky; po třech členech komise jmenuje a odvolává předsednictvo České národní rady a předsednictvo Slovenské národní rady z řad občanů, kteří jsou bezúhonní a nejsou poslanci České národní rady nebo Slovenské národní rady; jednoho člena komise jmenuje a odvolává ministr vnitra České republiky, jednoho člena komise jmenuje a odvolává ministr vnitra Slovenské republiky, a to z řad pracovníků těchto ministerstev. Členové komise jmenovaní ministry a ředitelem Federální bezpečnostní informační služby musejí mít dokončené vysokoškolské právnické vzdělání; pro účely tohoto zákona se za ně nepovažuje vzdělání získané na Vysoké škole Sboru národní bezpečnosti.

(4) Členství v komisi je nezastupitelné. Výkon funkce v komisi je jiným úkonem v obecném zájmu, za který přísluší pracovní volno s náhradou mzdy.

(5) Činnost komise zabezpečuje federální ministerstvo vnitra.

§ 12

(1) Komise je způsobilá jednat, je-li přítomen předseda nebo místopředseda komise a nejméně sedm dalších členů komise. Jednání komise je neveřejné.

(2) Občanu, jehož se řízení týká, musí být před zahájením jednání komise umožněno, aby se mohl se-

§ 19

Zveřejňování skutečností uvedených v osvědčení nebo v nálezů nebo zveřejňování osvědčení nebo nálezů samotného, jakož i zveřejňování jakýchkoli podkladů k jejich vypracování, je bez předchozího písemného souhlasu občana zakázáno.

§ 20

Kdo jako svědek, znalec nebo tlumočník uvede před komisí nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro nález, nebo takovou okolnost zamlčí, bude potrestán odnětím svobody až na tři roky nebo peněžitým trestem.

§ 21

(1) Vydavatelé periodického tisku a provozovatelé rozhlasového a televizního vysílání, agenturního zpravodajství a audiovizuálních pořadů na základě uděleného oprávnění (licence) mohou sami za sebe nebo po předchozím písemném souhlasu za pracovníka, kterého zaměstnávají a který se podílí na tvorbě myšlenkového obsahu uvedených sdělovacích prostředků, požádat federální ministerstvo vnitra o vydání osvědčení nebo komisi o vydání nálezů; ustanovení § 6 odst. 3, § 9 odst. 1, § 10, 12, 13, § 18 až § 20 tohoto zákona platí pro tyto případy obdobně.

(2) Předsedové nebo jim na roveň postavení představitelé politických stran, politických hnutí a sdružení^{*)} mohou za sebe nebo za člena vedení politické strany, politického hnutí nebo sdružení požádat po jeho předchozím písemném souhlasu federální ministerstvo vnitra o vydání osvědčení nebo komisi ustanovenou podle § 11 o vydání nálezů. Ustanovení uvedená v odstavci 1 platí pro tyto vztahy obdobně.

§ 22

(1) Zmocní-li zákony národních rad ministry vnitra a ministry spravedlnosti České republiky a Slovenské republiky ke zjišťování skutečností uvedených v § 2 odst. 1, jsou federální ministerstvo vnitra a komise povinny vyhovět jejich žádostem o vydání osvědčení nebo nálezů.

(2) Způsob ukončení služebního poměru příslušníků Sboru nápravné výchovy České republiky a Sboru nápravné výchovy Slovenské republiky a policistů zařazených v Policii České republiky a Policejním sboru Slovenské republiky stanoví zákony národních rad.

§ 23

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení a pozbývá účinnosti dnem 31. prosince 1996.

Havel v. r.

v z. Battěk v. r.

místopředseda FS ČSFR

Čalfa v. r.

^{*)} Zákon č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů, ve znění zákona č. 300/1990 Sb.